

REFERAT

Tema for møte: Plandataforum
Dato: 7.mai 2019
Til stede: Rose Byrkjeland, Direktoratet for byggkvalitet
Peder Oluf Vold, Bane NOR
Bjørge Stavik, Aukra kommune
Per Vallner, Fylkesmennene (Fylkesmannen i Østfold)
Ingrid Falkflaug Misund, Fylkeskommunene (Akershus fylkeskommune)
Hilde Johansen Bakken, KMD
Kristian Hole Fløtre, Vegdirektoratet
Mona Høiås Sæther, Storkommunene (Trondheim kommune)
Jon Anders Bordal, Kartverket (KV)

Anne Guro Nøkleby (leder), Kartverket (deler av møtet)
Line Langkaas (sekretær), Kartverket
Referent: Line Langkaas (sekretær), Kartverket
Kopi til: Eirik Heddeland Martens, Kristiansand kommune
Kjell Storlykken, Energi Norge (Eidsiva Nett AS)
Alf-Ove Lindås, Telenor
Aase Midtgaard Skrede, Kartverket, regional representant

Vedlegg:

- Lysark er tilgjengelig for Plandataforum på samhandlingsportalen.
For andre: kontakt KV v/ line.langkaas@kartverket.no

Mål for dagen

- Drøfte forespørsler fra leverandører om tilgang til plandata fra Geonorge
- Vurdere ny ND plansatsning etter 2020
- Vurdere hva som er viktigs for Plandataforum i Handlingsplan til Nasjonal geodatastrategi
- Få innsyn i nye anvendelser av bruk av Plandata gjennom Geonorge/NAP
- Orienterer om status og videre planer i Plansatsing, aktiviteter KMD og KV

Godkjenning av referat

Referat ble godkjent.

Tilgang til plandata gjennom Geonorge for andre enn ND-parter

Det er kommet forespørsel om tilgang til plandata gjennom Geonorge for bruk i leverandørers byggesøknadsløsninger (de som har DiBK konsesjon), både fra leverandører og fra DiBK. Bakgrunnen er at leverandør da kan kople seg opp ett sted å få tak i oppdaterte reguleringsplaner fra Norge digitalt arealplanbase/Geonorge. Altså slipper å kople seg til hver enkelt kommune. Det søkes om tilgang til WMS.

Lovverk og Norge digitalt avtalen gir ikke private mulighet til å hente data direkte fra Norge digitalt arealplanbase(NAP)/Geonorge. Leverandørene etabler og drifter løsningene på kommersiell basis etter et regelverk fra Fellestjenester BYGG (DiBK). Plandata eies av kommunene og de har rett å ta seg betalt fra eksterne. Norge digitalt har gjennom et spleiselag muliggjort tilgang på oppdaterte kopidata ett sted gjennom NAP/Geonorge.

Det vil være store nyttegevinster i samfunnet ved å få på plass slike byggesøknadsløsninger der arealplaner inngår som en viktig komponent. Det ønskes derfor å etablere et pilot prosjekt der leverandører med konsesjon fra DiBK og som har forhandleravtale med KV og tilgang i en pilot fase – for å teste dette ut og samle erfaringer.

Generelt for plandata inn i byggesøknadsløsninger påpeker Plandataforum at det er store utfordringer rundt planenes kvalitet – spesielt eldre planer, planhierarki og bestemmelser, som er en del av planen, slik at det i dag kreves tolkning og veiledning fra kommunens side i en byggesøknadsprosess. Samtidig påpekes det at tolkning også kan være utfordrende også for kommunen selv og at det er viktig at å ta utviklingsskritt uten at alt er klart for å få til innovasjon. Løsninger for avregning mot kommuner og eventuelt Norge digitalt må vurderes. Det må være mulig for kommuner å reservere seg mot deling av data gjennom NAP/Geonorge til private. At flere aktører «beiter» på dataene kan bidra til at løsninger på deling av data gjennom NAP/Geonorge blir mer robuste. Geosynkronisering er ikke robust nok til slik automatisering ennå. Et piloteringsprosjekt må ikke ta ressurser fra arbeidet med å forbedre geosynkronisering. Pilotfase bør antakelig gå ut over 2019.

Konklusjon

Plandataforum ønsker ikke å sette i gang pilotering før et godt rammeverk er på plass, rammene sendes på høring før endelig beslutning. Det må beskrives hva en ønsker å få ut av piloteringen og en må ha god kontroll på datakvalitet mm. Det foreslås at kun nyere planer inngår i piloteringen og fra et utvalg av kommuner med en viss gjennomstrømning av byggesøknader. Bør være kommuner som kjører e-byggesak. Det er viktig også å få tilbakemeldinger fra kommunene.

Piloteringsprosjekt bør også drøftes på samarbeidsmøte med DiBK, KS, KMD og KV, samt Geolett møte til uken.

For videre arbeid med saken:

- Finne ut av i hvor stor grad kommuner tar seg betalt for plandata,
- Om dette settes ut til andre – f. eks gjennom infoland som generer en pdf av plankartet på etterspørsel.
- Utvikle tjenester på FIKS vil være rett vei å gå
- Hvordan håndteres kopling til dokumenter i byggesaksløsningene
- Felles ordning for inntekter til kommunene bør ses på

ND Plansatsning 2021 – 2022?

Skal vi ha en ny ND plansatsning? Hvis, ja, behov/målsetting. 2021 kommer fort og Plandata forum bør starte å tenke på hva videre.

Plandataforum mener det er viktig å fullføre deling av kommunenes plandata til ND parter gjennom geosynkronisering fullt ut:

- At så mange kommuner som mulig deler sine data med ND gjennom geosynk
- At geosynkteknologien utvikles videre til å bli mer robust
- At forvaltningsrutiner rundt geosynkronisering fungerer slik at det er mest mulig driftsstabilt (f.eks. at det ikke stopper opp når nye produktspesifikasjoner kommer, at feilsituasjoner løses effektiv etc.)
- At gevinster ved geosynkronisering realiseres fullt ut, inkludert at geosynkronisering fungerer godt også inn i brukerløsningene

Det ble konkludert med at geosynkronisering må prioriteres av Plandataforum og det kan være aktuelt å prioritere dette også for en neste satsingsperiode, men det er litt tidlig å konkludere på dette nå. Ved siden av dette er det viktig å bidra til å heve kvalitet på plandata.

Handlingsplan Nasjonal geodatastrategi

Plandataforum poengterer at følgende må fokuseres på:

- Hva kan gjøres med gamle planer
- Hva må forbedres i planer for å få til automatiske løsninger der plandata inngår
- Hva kan gjøres for å lette tolkninger av planer

Viktigst for Plandataforum at blir gjennomført i handlingsplanen er **datakvalitet og det å sikre entydig tolkning av planer.**

Av nye tiltak ønskes **nasjonal analysetjeneste** via FIKS. Kommunene er i dag usikre på kvaliteten i analysetjenestene som er på markedet i dag. Både kvaliteten på dataene og hva som skjer ved prosessering av dataene i leverandørenes løsninger. Kommunene kjenner ikke alltid igjen sine egne data. Kommunene må stole på analysene for å tørre å benytte dem.

Geolett- Drømmeplan prosjektet i Trondheim v/Mona Høiås Sæther

Prosjektet, som skal gjennomføres i 2019, skal utforske innhold, datamodell og tjenester for en reguleringsplan som støtter opp under drømmereise for søker og byggesaksbehandlere. Prosjektet inngår som en del av en pilot-avtale om tettere samarbeid mellom offentlig sektor og universitet for økt innovasjon i offentlig sektor. Det etableres en Digilab med flere underliggende prosjekter. Michael Pande Rolfsen er ansatt i 50% stilling som prosjektleder.

I praksis blir det å bygge opp data og tjenester for Hallsteingård utbyggingsområde og teste data- og prosessflyt. Ulike fagfelt skal jobbe sammen og både byggesak og byplan er med.

Målet er å høste erfaringer med hvordan «drømmeplanen» skal være for å møte de brukerbehovene utbygger, kommuner og andre har i dag. Samt og høste erfaringer med pågående standardiseringsarbeidet til KMD, vurdere hvordan de nye kravene støtter opp under drømmeplanen sett med brukerens øyne og for øvrig gi innspill/dele erfaringer med løpende standardiseringsarbeidet til KMD. Se presentasjon for mer informasjon.

KMD informerte om at de er involvert i «Drømmeplan Sandnes» prosjektet. Målet er å se på en enkeltsak i en reguleringsplan som skal ende opp i en byggesak. Fagområdene byggesak og plan samarbeider. Ekstern prosjektleder er Mindshift. En brukerhistorie

skal lages. Det skal jobbes med eksisterende reguleringsplan på «en mer digital måte». Inkludert er også planbestemmelser og planbeskrivelsen for å få mest mulig erfaring og automatisert prosess.

KMD som planmyndighet v/Hilde Johansen Bakken

Nytt fra KMD

- Fagstandard for Plan (SOSI 5.0) skal behandles i referansegruppa på møte i juni og legges ut på høring før sommeren. Det blir 3 måneders høring.
- KMD ønsker å få et samarbeid med Gis-leverandørene for å kunne teste ut nye produktspesifikasjoner før de offentliggjøres.
Det ble kommentert at det bør etableres et regime rundt dette som også er synkronisert med kommunene i forhold til når de skal bytte produktspesifikasjon, de må ha tid til omkodning etc. Dette er viktig for at blant annet synkronisering ikke skal stoppe opp. Det bør tas høyde for tjenester inn i ny standard og produktspesifikasjon. Dette må tas i dialog med partene.
- KMD skal utvikle en fellestjeneste på Altinn for digital nabovarsel av plansak. Denne skal testes ut i et par kommuner. Rapport utarbeidet av Norconsult viser at det kan være mye å spare på dette.

Innspill på møtet: dette bør sees i sammenheng med en nasjonal høringsbase, se hva FIKS plattformen og geosynk/geointegrasjon kan løse, kommunene må ha ett sted å varsle, løsningen bør kunne genere dokumenter, løsningen må testes. KMD tar innspillet med i videre prosess.

- Evaluering av plan- og bygningsloven. Evalueringen er spesielt rettet mot plandelen. Forskningsprosjekt har resultert i to bøker som kan kjøpes i bokhandleren. Det er mange forslag til endringer.
- Planavdelingen jobber nå tettere med byggsiden i KMD rundt felles behov og satsninger.

Modernisering av planer og digitalisering av byggegrenser – tilbakemelding på innspill i sist møte – nærmere detaljer se presentasjon fra KMD

- Forslaget om enklere rutiner for endring av gamle planer krever lovendring, og det er usannsynlig at dette kan gjøres uten videre da en endring av en plan berører mange rettighetshavere som vil bli berørt uten høring.
- KMD oppfordrer til at gamle planer oppheves. Utsagn i møtet: I praksis gir dette utfordringer i kommunene da mange kommuner opplever at det blir omkamper på tidligere beslutninger. KMD anbefaler at kommuner tar en oppryddingsjobb i gamle planer når ny kommuneplan skal utarbeides.
- Innspill til KMD i møtet:
 - Kan det etableres en lovhjemmel som stiller krav til at kommuner må oppheve alle planer eldre enn en gitt årstall? (utfordringer kan være om kommunene har kapasitet til å gjøre dette og at de ønsker økonomisk kompensasjon)
 - Synliggjøre % andel av planer som er eldre enn en viss dato kan motivere kommunene til å oppheve gamle planer. Kommuner ønsker å fremstå som moderne og attraktive.
- Digitalisering av byggegrenser er nødvendig for å få til automatiske søknadsløsninger Geolett prosjekter ang. byggesøknadsløsninger, samt etablert av veisøknadsløsninger på nett av Vegvesenet synliggjør dette behovet. Hva kan gjøres her? Innspill til KMD – Kan det være mulig å snappe fra byggegrense til et polygon? Hvor langt kan en gå når det gjelder tilpasninger før en

er i strid med lovverk? I flg. KMD; her gjelder det samme som under første kulepunkt.

ND Plansatsing 2018-2020 v/Jon Anders Bordal og Line Langkaas

Se presentasjon.

[171 kommuner](#) synkroniserer sine plankartbaser til NAP pr 1.5.2019, 25 er under oppsett. KV har mål om 200 som synker ved utgangen av året. ND plansatsing har mål om 160 kommuner som synker innen 2021. Dvs. vi er godt i rute ang. antall. Men ND ønsker først og fremst planer fra kommuner med stor planaktivitet. KV jobber nå aktivt mot kommunene og da spesielt med de store for å få de med. Noen kommuner ønsker å vente til etter kommunereform er gjennomført.

Det er god økonomi i prosjektet. Dette fordi det er kommet stort bidrag til oppsett tidligere år fra KMD/KV og noe regionale midler, samt at det er flere kommuner som er i samarbeid med andre enn forventet – altså lavere tilskudd pr kommune enn om de er singel kommune.

Det er økonomi til å gi alle kommuner blant de 300 største i FDV-tall (tall som indikerer størrelse på planaktivitet) som ønsker å sette opp geosynk tilsagn om støtte hvis de ønsker. Plandataforum ga sitt samtykke til dette.

Utfordringer er nå knyttet til nye produktspesifikasjoner og at det må gjøres tilpasninger i forhold til SOSI 4.5.2 og GML skjema for geosynkronisering. At dette ikke er på plass gjør at ikke planer etter ny standard kan synkroniseres. Det jobbes nå med å fullføre standardiseringsarbeidet slik at dette ikke skaper problemer videre. Plandataforum påpeker at dette viser at geosynkroniseringsprosessen ikke er robust nok og at det må jobbes for å forbedre prosessene rundt dette slik at ikke synkronisering stopper opp. Prosessene må inkludere KV, leverandører og kommune.

Geodata er i ferd med å få løst geosynkronisering for sine kommuner hvor utfordringer har vært knyttet til definisjoner i geosynkroniseringsstandarden. Plandataforum påpeker at dette og utfordringer knyttet til å løse geosynk ut fra NAP til bruker viser at det fortsatt er utfordringer rundt geosynkroniseringsmekanismen som må løses.

FIKS-plattformen kan gjøre det enklere for kommunene når det gjelder geosynkronisering av plandata og brannmurproblematikk.

Utredningsprogram om Arealprofiler v/Mari Olea Lie, KMD

Se presentasjon.

Oppfølging av Stortingsmelding om bærekraftige byer og sterke distrikt.

Målet med arealprofiler er å gjøre tilgjengelig statistikk som gir grunnlag for arealregnskap og arealbruksendringer på en enkel og brukervennlig måte, slik at det i alle planprosesser etableres et felles, omforent og godt kunnskapsgrunnlag som utgangspunkt for planarbeidet.

Årsversjoner av plan er viktig inputdata for arealprofiler. I første omgang brukes kommuneplanen. KLD ønsker å se på hyttebygging, hvilke verdier bygges ned osv.

1.versjon blir kommunisert ut på SSBs sider for Kostra nøkkeltall.

KMD ber om innspill fra kommunene på hvilke analyser/profiler de trenger.

Plandataforum påpeker at datakvalitet er viktig for analyser og profiler skal bli benyttet av kommunene i deres arbeid.

Orientering fra KV

Årsversjoner dispensasjoner

Riksrevisjonen har i rapport til KMD påpekt at det foreligger utilstrekkelig statistikk over dispensasjoner. Kart- og planforskriften ble endret i 2019, den stiller krav til kommunene at de skal levere årsversjoner av plankartdata. I veiledning til forskrift klargjøres det at dette også gjelder dispensasjoner mm. Pr.dd foreligger det ingen produktspesifikasjoner for dette.

KV/KMD har blitt enige om at KV tar tak i de dispensasjoner som er georeferert og beskrevet i standarden i dag og lager et forslag til produktspesifikasjon
I møtet: KMD har hatt en gjennomgang av behov for nasjonal statistikk i forbindelse med dispensasjoner, dette vil bli integrert i den nye fagstandarden. KMD/KV følger opp.

Innspill i møtet: når e-byggesak registrerer en dispensasjon bør det oppdateres direkte i planregisteret.

Svar fra KMD ang. forvaltning av kommuners originale plandata og hvordan KV vil ta dette videre

Larvik kommune har ytret ønske om at KV forvalter deres originale plandata hos KV og at kommunene oppdatere denne gjennom de samme mekanismer som benyttes ved SFKB. KMD har besvart forespørselen med stor skepsis, men gir likevel klarsignal for dette for enkelttilfeller. Det vil også være nyttig å få erfaring med dette og KV vil gå i gang når klarsignal blir gitt av Larvik kommune.

Anbefalinger videre i sluttrapport fra arbeidsgruppe Arkitektur og strategi angående geointegrasjon/geosynkronisering

Rapporten er veldig teknisk og vil ikke bli gått igjennom i detalj. Ble ikke tid til å se på rapportens anbefalinger i møtet. Rapporten finnes her:

<http://geointegrasjon.no/sluttrapport-fra-arbeidsgruppe-arkitektur-og-strategi/>

Handlingsplan 2019, mandat, representanter

- Revidert mandat for Plandataforum fra 2019, besluttet at kan legges frem i Samordningsgruppa 21.mai
- Handlingsplan for Plandataforum 2019-2020 – ikke behandlet i møtet
- Nye representanter i Plandataforum – ikke behandlet i møtet

Oppsummering

- Plandataforum ønsker ikke å sette i gang pilotering av tilgang til plandata fra NAP/Geonorge for leverandører av byggesøknadsløsninger før et godt rammeverk er på plass. Hovedårsak – utfordringer knyttet til kvalitet, planhierarki og tolkning.
- Hovedfokus til Plandataforum fremover er å sikre geosynkronisering av plandata fra kommuner til Norge digitalt parter – fullstendighet, robusthet og at det synkroniseres helt ut i brukerløsninger.

- Viktigst for Plandataforum at blir gjennomført i handlingsplan til Nasjonal geodatastrategi er datakvalitet og tiltak som kan sikre entydig tolkning av planer. Nasjonal analysetjeneste ønskes.
- Plandataforum gir støtter forslag om å gi flere kommuner støttes gjennom plansatsningen til å sette opp geosynk, men påpeker det må jobbes for gjøre geosynk prosessen mer robust.
- Modernisering av gamle planer er nødvendig, men etter lovverk vanskelig, KMD gir anbefalinger. Kanskje det kan gjøres attraktivt for kommunene og være modernisert? Se nye innspill.
- «Drømmeplaner» skal avdekke brukerbehov og teste ut datamodeller og standarder som nå utvikler støtter opp under drømmeplanen
- Arealprofiler kan bli et effektivt verktøy for planleggere, forutsatt at datagrunnlaget (både DOK og plandata) har god kvalitet. KMD ber om innspill fra kommuner til nyttige arealprofiler
- KMD iverksetter testing av plan produktspesifikasjoner før de slippes
- KMD ønsker kommuner inn i referansegruppe til testprosjekt Nabovarsling av plansak
- KMD ønsker at standarder for dispensasjoner utviklers raskt og integreres i SOSI 5.0 som skal på høring før sommeren.
- KMD har gitt begrenset tilsagn om at KV kan forvalte enkelte kommuners plandata og kommunen oppdaterer direkte mot denne
- Revidert mandat for plandataforum kan legges frem for Samordningsgruppa i mai-møtet.

Neste møte: – 20.september 2019